

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intősendők.

Egyes szám ára 8 Allér.

NAGYVÁRAD, december 20.

Egységes nemzet.

A kormány lemondása.

Lehetetlenség, hogy az egységesen felépülő nemzet eredményt ne érjen el.

Az a sok megalázás, a melyben a Fejérváry-kormány alatt részünk volt, végre is felrázta az alvó lelkiismereteket. Be kellett látni, hogy itt már nem az ellenzék követelményeiről, hanem a magyar államiságról van szó. A magyar állam alkotmányát fenyegeti a veszedelem.

Most végre együtt vagyunk. Imponáló erővel, egységesen tiltakozott az országgyűlés mindkét háza a folytonos alkotmányértékek ellen.

Ott a függetlenségi párt, mely az egyházpolitika idején oly naívvul felült a bécsi kéznek, megosztotta az ellenzék s lehetővé tette, hogy a felekezeti ellentétek kiélesítése egy időre eltompítsa a nemzeti követeléseket. Mögötte van Tisza István, egykori legnagyobb politikai ellene, a ki két évvel ezelőtt kitessékelte Apponyit a szabadelpártról, nehogy ott nemzeti politikáját még kormányra juttassa. Mögötte van a főrendiház. És mögötte van az ország óriási többsége, mely lelkesen sorakozik a nemzeti követelmények sokat kicsinyelt zászlaja alá.

Nem ezt akarták január 26-án, nem ezt Fejérváry kinevezésével, nem ezt a 4 perces audienciával, nem ezt a főispánok erőszakoskodásával, a szociálista betörésekkel, az általános választói jog maszlagjával — de mind ide vezetett. Nem volt olyan gonosz dolog, a mely az országot egyre jobban ne sorakoztatja volna az alkotmányvédők táborába.

A december 19-iki egyhangú tiltakozás a válság történetében kimagasló, megkapó mozzanat.

Ennek hatása alatt, melyet nem tudott ellensúlyozni az általános választói jog tervezetének publikálása, nem maradt más hátra, minthogy a kormány lemondjon. S ha egyebet nem is, de annyit egyelőre elértünk, hogy a magát utonutfélen, Bachuspinczében és ligafiókokban alkotmányosnak hirdető törvénytelen kormány benyújt-a lemondását.

Nem kell azonban az eseményt nagyon magasra tagsálni. A lemondott kormány még hivatalban van s lemondása

nincs elfogadva s ha elfogadják is egyelőre csak más alakot vesz fel. Volt már átmeneti kormány, lett belőle lányalkotmányos, most pedig lesz ideiglenesen meghagyott kormány. Így vagy úgy, de megmarad. Más a forma és a firma, talán a gazda is más lesz Fejérváry helyett, de Kristóffyék maradnak s még sok kárt okozhatnak.

Jelentsen december 19-ike gyökeres fordulót. Legyünk egygyé nemcsak a szavazásban, hanem a cselekedetekben is. Egyetlen egységes szavazás egy kormányt döntött meg, az állhatatos, egységes cselekvés a rendszert döntheti meg. Meg kell mutatni, hogy egységben az erő szaz erő a győzelem.

A válságról szóló hireink a következők:

A kormány lemondása.

Budapestről jelentik: *Fejérváry* Géza báró miniszterelnök titkárával *Skerlecz* Iván báróval ma reggel hét órakor Bécsbe utazott.

Az utazás eredménye a képviselőház és a főrendiház tegnap hozott egyhangú határozatának. A miniszterelnök a *minisztertanácsnak* tegnap hozott ugyancsak *egyhangú határozatát* viszi ő fel-ségéhez. Ami nem lehet más, mint a *kormány lemondása*.

A válság tehát új stádiumba jutott. Valószínű, hogy Fejérváry lemondásával a kabinetnek egyik tagját bizza meg a Felség az ügyek tovább vitelével. Részletes miniszterválságról tehát nincs szó, mert a válság egyetemes.

Bécsi vélemény a helyzetről.

A Neues W. T. értesülése szerint az uralkodóhoz közel álló személy úgy nyilatkozott tegnap a magyar parlamentben történtek által teremtett helyzetről:

— A Fejérváry miniszteriémet nem lepheti meg semmi parlamenti esemény, mert kinevezésekor tudta, hogy mindenki ellene fog fordulni, még Tisza is, az általános választói jog miatt. Nem meglepő tehát, hogy Tisza formálisan a koalícióhoz csatlakozott. *Andrássy* is így kezdte ellenzéki pályafutásait. Tiszával is ugyanez fog történni. Csakhogy a Fejérváry miniszterium nem fog ilyen incidensek által missziójától eltántorodni. A Fejérváry-kormány meg fog helyén maradni addig, míg más kormány nem veszi át a kormányt. Csak az a kérdés márczius 1-ig akad-e ilyen kormány.

A parlament további elnapolásának nincs értelme. Ha márczius 1-ig a helyzet nem szánódik, be fog következni a Ház feloszlása.

Hogy azonban az új választás mikor fog megtartatni, azt nem tudni. Lehet, hogy csak 1907-ben, mert a törvény szerint az országgyűlést minden évben egybe kell hívni, ezt úgy magyarázhatják, hogy 1907-ben hívják össze.

Az udvari személy eme nyilvánvalóan tendenciózus és megfenyegető véleménye oda confundál, hogy jó lesz koalíciónak minél előbb átvenni a kormányt, (vagyis lemondani minden kívánságáról), mert itt hiába minden okoskodás és ha kell Fejérváry marad mindvégig, ki gondoskodik minden alkotmányos fedezetről.

Laszberg készülődik.

Pestmegye vármegyeházán érzik, hogy a legközelebbi napokban döntő események történnek. Gróf *Laszberg* Rudolf főispán ma reggel sűrű telefonváltás után a belügyminisztériumba hajtatott s minden jel arra mutat, hogy az egész tisztikar felfüggesztése iránt tesz javaslatot. *Beniczky* Lajos alispánnál tízenegy órakor az összes központi és járási tisztviselők és a megyei jegyzők értekezletre jöttek össze, amelyen határozatot hoztak abban az irányban, mit csináljanak a felfüggesztés esetén. Mint értesülünk a tisztikar teljesen egyöntetű magatartást határozott el, úgy, hogy a felfüggesztések nyomán, amit péntekre várnak, nagy bonyodalmak várhatók. A vármegyén különben, úgy beszélnek, hogy miniszteri segédhivatalnokokból és gyakornokokból jóformán az egész tisztikar helyetteseit már összeállították a minisztériumban. A vármegyeháza ma is rendőri felügyelet alatt áll.

Ujabb elkobzás.

A »Pesti Hírlap« tegnap számát a királyi ügyészség elkobozta. Mikor a vizsgálóbíró rendőri asszisztenciával megjelent a kiadóhivatalban, már csak 12 példányt találtak, a többi már széthordták és szétküldték. A délelőtti folyamán a rendőrök az elárusító helyeken szedték össze a még kapható kevés példányt. Az elkobzás a királlysértés vádja alapján történt.

Tisza István az általános választói jogról.

Biharvármegye közgyűlése.

Biharmegye téli közgyűlésén *Tisza* István gróf megerősítette multkori nyílt és férfias állásfoglalását az általános választói jog ellen. Éppen jókor jött ez, akkor, amikor a kormány nyilvánosságra hozta régóta ígért javaslatát az általános választói jogról, akkor, amikor Vára-

CZILLÉR IMRE nagyáruháza

Nagyvárad, Fő-utca.

Fiók-üzlet: Szt. László-tér.

A KARÁCSONYI ÜNNEPEK

közelgő **KARÁCSONYI ÜNNEPEK** alkalmából a következő ajándéknak igen alkalmas tárgyak kerülnek eladásra: szőnyegek, függönyök, vásznak, fehérneműek zsebkendők, selyemkendők, divat-kelmék selymek, velezek. Gyönyörű KÉZIMUNKÁK, selyem és szövet-blousok jouponok, kötények, keztük, harisnyák, színházi-sálók és fejkötők, pipere-cikkok. — FÉRFI DIVAT OSZTÁLYOMBAM legjobb kalapok, ingek, gallérok, kézelők, nyakkendő-ujdonságok, divat-mollények, jáger alsó-ruhák, keztük, harisnyák, pipere- és sport-cikkok, acél- és bőr-áruk.

alkalmából a következő ajándéknak igen alkalmas tárgyak kerülnek eladásra: szőnyegek, függönyök, vásznak, fehérneműek zsebkendők, selyemkendők, divat-kelmék selymek, velezek. Gyönyörű KÉZIMUNKÁK, selyem és szövet-blousok jouponok, kötények, keztük, harisnyák, színházi-sálók és fejkötők, pipere-cikkok. — FÉRFI DIVAT OSZTÁLYOMBAM legjobb kalapok, ingek, gallérok, kézelők, nyakkendő-ujdonságok, divat-mollények, jáger alsó-ruhák, keztük, harisnyák, pipere- és sport-cikkok, acél- és bőr-áruk.

don a liga fiókot alakított, akkor, amikor már Tiszának bihari barátai is Kristóffyékhoz akartak csatlakozni s bár Tisza ellen nem mertek állást foglalni, de másrészt kaczerkodni akartak a népszerűséggel és játszottak a szavakkal és elvekkkel.

Tisza ezuttal is hü maradt magához, bátran és nyíltan megmondta a mai felfordult helyzetben és fenyegető zavarok közt is meggyőződését és véleményét erről a most igazán kényes kérdéssel és határozott állásfoglalását, benyújtott határozati javaslatát egyhangulag magáévá tette a vármegye.

Hisszük, hogy Tisza István gróf e bátor fellépésének az egész országban méltó visszhangja támad.

Kilencz órára zsufolásig megtelt a vármegyeház nagy gyűlésterme. Mintegy 200—250 megyebizottsági tag volt jelen, köztük gróf Tisza István, ki az asztalfő jobb sarkán foglalt helyet.

Dr. Miskolczi Ferencz alispán elnökölt.

Pár szóval üdvözölte a megjelent bizottsági tagokat s az ülést megnyitotta.

A főispán bucsuja.

Első sorban is felolvasták a belügyminiszter leiratát, amelyben tudatja, hogy dr. Beöthy László a főispáni állástól felmentetett.

Kapcsolatosan felolvasták dr. Beöthy László volt főispán levelét, amelyben rendkívül meleg hangon, lekötözött szívvel modorban vesz bucsut a törvényhatósági bizottságtól, mint főispán. Köszönetét fejezi ki, hogy 12 éven keresztül oly odaadással támogatták őt hivatásának s a vármegye javára irányult munkájában és törekvésében. Igéri, hogy mint a törvényhatósági bizottság tagja, továbbra is részt vesz a vármegye ügyeinek intézésében s egész odaadással munkálkodik a vármegye javára.

A bucsu-levelt élénk éljenzéssel fogadták.

Szikszay Lajos biz. tag szólalt fel. Ugy érzi, hogy a volt főispán távozását s bucsu-levelét szó nélkül tudomásul venni nem lehet. A hála és szeretet érzésével gondol vissza dr. Beöthy László közéleti működésére. Történelmi nagy névvel, kiváló talentummal foglalta el a vármegye főispáni tisztét s ez a jeles talentum, kiváló jellem megtermékenyítette, megnevesítette Biharvármegye közéletét.

Munkássága kiterjedt a legutolsó falura is. Becsületes munka, jellemzilárság karakterizálta minden intézkedését, törekvését. Az ő hivatala nyitva állott gazdag és szegény előtt; nemcsak főispán volt, hanem ember a szó teljes értelmében. Ha elveszítjük a főispánt, a mienk marad az ember. Indítványozza, hogy Beöthy László távozását fájó szívvel vegye tudomásul a vármegye, a bucsu-levelt iktassa jegyzőkönyvbe, érdemeinek kellő méltatásával.

Dr. Miskolczi Ferencz alispán a vármegyei tisztikar nevében bucsuzik a távozó főispántól. Igaz szeretettel, a hála el nem muló érzetével bucsuzik Beöthy Lászlótól, aki 12 évig fáradhatatlan munka, kitarással és tapintattal vezette a tisztikart munkájában. Nem pihent soha, mégis fáradtságot nem ismert. Biharvármegye történetében sziklaszilárd jellemmel, nemes ambícióval vezette a vármegye ügyeit s tisztos helyet foglalt el Biharvármegye főispáni sorában és aki megállta helyét minden irányban. Megnyagvással tekinthet vissza arra az időre, mikor annyi üdvös alkotást létesített a vármegye. A bucsu pillanatában a tisztikar nevében kéri bocsánatát, ha nem tudták az ő kimagasló vezetése alatt sem nagyot produkálni s az ő nemes intenczióinak megtelemelni. Hiszi, hogy a távozó főispán szeretetét és bizalmát a tisztikar továbbra is bírja. (Lelkes éljenzés.)

A vármegye határozataként kijelenti, hogy a törvényhatóság Beöthy László távozását felelt sajnálatát és fájalmát fejezi ki; érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti; bizik abban, hogy a távozó főispán ezután sem tagadja meg a

törvényhatóságtól támogatását. (Helyeslés. Zajos éljenzés.)

A lelkes ovációk közepette alispán a közgyűlést 10 perczre felfüggesztette.

Az alispán jelentése.

A közgyűlést az elnök újból megnyitván, előterjesztették az alispán időszaki jelentését.

A közegészségügy az utolsó 3 hónapban kielégítő volt. Uralkodó kórok voltak a légzőszervek bántalmái. A fertőző betegségek közül a difteritisz 24 községben 121 esetben, a kanyaró 13 községben 203 esetben, a vörheny 18 községben 72 esetben, a hasihagymáz 76 községben 327 esetben, a hökhurut 6 községben 46 esetben, a vérhas 3 községben 14 esetben.

A közrend általában kielégítő volt, dacára, hogy a lopások és a betörések emelkedtek.

Az adók behajtása szünetelt, a befizetés kedvezőtlen.

A vetések állása (őszi vetések) elég jó, de sok helyen kedvezőtlen idő miatt nem lehetett elvetni az őszi vetéseket.

Végül kegyeletesen emlékezett meg a jelentés Örléy Kálmán elhunytáról.

A jelentést tudomásul vették.

*

Az igazoló választmányba dr. Gyöngyössi István, Hegyesi Pál, Hraniczky Károly, Középpessy Kálmán és Miskolczi Árpád — a közgazdalmi bizottságba pedig id. Markovits Kálmán, Szunyogh Szabolcs, Cziffra Gerő, Hegyesi Márton, Fetszer Antal és dr. Beöthy László választottak be.

Eközben lépett a terembe dr. Beöthy László, akit meleg ovációkban részesítettek.

Az állandó választmányba néhai Örléy Kálmán helyére szintén dr. Beöthy Lászlót választották meg.

A miniszterek beköszöntője.

Az állandó választmány betérjesztette Fejérváry miniszter leiratát, melyben a kormány kinevezését tudatja. Az állandó választmány javasolja, hogy a leiratot vegyék tudomásul. (Zaj. Nem vesszük kiáltások.)

Nadányi Károly azon véleményben van, hogy a mostani nemzeti küzdelemben nem kellene azt tekinteni, ki milyen párthoz tartozik csak azt, hogy Ausztria vagy Magyarország érdekeit védjük-e. A kormányzást a király a kormányra bízta, de azzal, hogy csak alkotmányos uton rendelkezhet. A mostani kormány nem parlamentáris, nem alkotmányos, tehát nem is törvényes. Az országgyűlés tiltó rendelkezést tett s a vád is be van adva a kormány ellen. Indítványozza, hogy a leiratot ne vegyék tudomásul, mert ezzel azt mondanák ki, hogy a kormány rendelkezéseit végrehajtják. Tiltakozzék továbbá a vármegye az országgyűlés elnapolása és a póttartalékosok behívása felett. Hiszi, reméli, hogy nem fognak napirendre térni indítványai felett. Nem czélja az izgatás, csak azt mutassuk meg, hogy magyarok vagyunk s nem huzódunk félre, mikor a többi vármegyék az alkotmányért küzdenek. Mikor anarkia fenyeget, hiszi, hogy kész védelmére kelni a vármegye az alkotmánynak. Ajánlja indítványát elfogadásra.

A többség azonban tudomásul vette a miniszterek kinevezését.

*

Egész sereg átirat felett határozatok ezután, amelyek mind a nemzeti ellentállás tárgyában érkeztek a vármegyéhez. Ezeket is egyszerűen tudomásul vették.

Az általános választói jog.

Ezután előterjesztették az állandó választmány jelentését Komárom városának az általános választói jog behozatala mellett s Kisküküllő vármegyének az általános választói jog behozatala ellen szóló átiratára vonatkozólag. Az állandó választmány javasolja, hogy mondja ki a vármegye, miszerint az átiratokat tudomásul veszi s kijelenti, hogy elvben állást foglal az

általános, községenkénti, titkos választói jog behozatala mellett, annyira, a mennyire a magyar állam érdekeinek megóvása ezt engedi.

Hegyesi Márton az indokláshoz szól. Ideákról beszél, melyek ha feltörték, elnyomni nem lehet, nem szabad. Ilyen idea az, hogy a választói jog a viszonyoknak meg nem felel, mert nálunk a legalacsonyabb fokon áll. Európában ily alacsony egy államban sincs, pedig házáknak a legalkotmányosabb (Derültség.) Anglia után. Ausztriában a népesség 19%-a választó.

Tisza István gr.: Oh, kérem!

Hegyesi Márton: Magyarországon csak 6%, a választók száma. A mi vezérünk (Tisza István) is szükségesnek tartja a választói jog kiterjesztését s így az ő nyomdokain haladunk. Nincsen senki, aki a mai állapot fenntartását akarná. Nemzeti jelszavakon lovogolunk. Fogalmilag az általános választást senki nem akarja. Aki kötelezettségeket visel az állammal szemben, annak kell szavazati jogot adni. Az általános választói joghoz a 24 év sem elég, mert már 21 évesek veradót adnak. De az általános választói jog behozatala esetén ide tartoznának a katonák és a nők is. Ezt a szociálisták sem akarják. Tehát senki nem akarja az általános választói jogot, de a kiterjesztést igen, amíg az állam érdeke megengedi. Községenkénti választást a megvesztegetés kizárása és titkos választást a megfizetés és etetés-itatás kizárása miatt. A választókerületek megállapítása a fő; kell, hogy ez az igazságnak megfelelően s az állam érdekeit megvédje. Ajánlja az állandó választmány javaslatát elfogadásra.

Gróf Tisza István beszéde.

Általános érdeklődés mellett emelkedett gróf Tisza István szólásra. Némileg az állandó biz. javaslatától eltérő indítványt szándékozik tenni, de a kardinális kérdésben, hogy a választói jog kiterjesztessék, egyetért. 60 éve, hogy a mai választási törvény alapja megvetetett; 1874-ben még némileg megszorított, de lényegében úgy van, mint 1848-ban. Azóta fejlődött az élet, ez elég ok a kiterjesztésre; s ehhez hozzá kell simulni a cenzusnak. Így megérett a kérdés a változtatásra s a választói jog és a kerületek beosztása megfontolás tárgyává teendő. De annyira nem érett meg a kérdés még sem, s nem is volna helyes, hogy a vármegye a nagyon is fontos részletekre nézve is állást foglaljon. Ilyen részlet a titkos és községenkénti szavazás. Csak megemlíti, hogy a községi választás tetszetős eszme az első perczre, de minél inkább foglalkozunk vele s a részleteket tanulmányozzuk, akkor, tornyosulnak fel a nagyhorderejű nehézségek. Alkalma volt a kérdéssel behatóan foglalkozni. Nagyon nehéz lenne 14,000 helyen megfelelő korrek választó bizottságot alakítani a községenkénti választásra. Decentralizálni kell a választást, de az attól függ, mennyiben lehet garanciát nyújtó vezetést találni. Tanulmányozása után nem helyeselteti a községenkénti választást. — Neki az a fő aggálya, ami nincsen benne az állandó választmány javaslatában.

Ennuncziálni, hogy a vármegye óhajtja a választói jog kiterjesztését, könnyű, de ezzel nem vesszük a kérdést előre. Kontroverzia nincs; minden párt, a közvélemény egyhangulag akarja a választói jog kiterjesztését, ám a súlypont abban rejlik, s ebben minden faktor egyetértett, hogy a kérdés megoldása a legkényesebb, nagy nehézséggel jár s nagy körültekintést igényel. A parlament radikális elemei is, kiknek programjában volt az általános választási törvény behozatala, bölcs hazafissággal — s nagy elvakultság ezért szemrehányást tenni — akarják a kérdést meg-

oldani. Ne akarják ezt ráerőszakolni az országra. Csak lépésről-lépésre lehet haladni, ez a demokratikus iránytű, de a nemzet érdekeit kockára tenni nem szabad.

Most ezt a kérdést, mint üszköt dobták be a nemzet közzé, hogy a politikai bajoktól eltereljék a figyelmet. Elméleti alapon, a gyakorlati alapra nem számítva, dobták oda. Most lázbetegségben van a politikai élet, amelyből van gyógyulás, de egy rossz választási törvényvel a nemzetnek életgyökerét vágnák el s előidéznék a nemzet siralmas pusztulását. Ez forog most kockán.

A vármegyéknek kötelességük irányt mutatni, s nem lehet, hogy egy tetszetős jelszó mögé huzódjon. Nem szabad a kérdés elől kitérni. Nyilatkozni kell azon igazságról, amelyet nem a statisztika, de az élet mutat. Ezt kell a közéletbe belevinni.

Majd rátér, hogy az általános választói jog érdekében *statisztikával* állottak elő, czéllozva a belügyminiszterre. Hiába hozzuk elő a százalékokat, aki ide tereli a kérdést, az vagy játszik a számokkal, vagy sejtelve sincs a kérdéstről. Olyan térre nem szabad vinni a kérdést, amely veszélyes. Két veszély fenyegeti az országot az általános választói joggal. A *tulzó nemzetiségi elemeket hozná be* a parlamentbe nagyban. Ezt bátran hirdeti, mert itt nincsenek ilyen tulzó elemek. Ő védte mindég a nemzetiségeket s jogokat is kíván neki. De *jogot csak annak lehet adni, akiktől garanciát nyerünk, hogy azt a jogot nem a nemzet megfojtására használják.* Hiszi, hogy akadnak a nem magyar ajku intelligenciából hazafias vezetők, akik ettől visszatartják a népet, de erre garancia kell. Mikor látja, hogy a nép nagy tömege hajlik az izgatók szavára, nem lát kellő biztosítékot a nemzet megvédésére. Míg a vezetők az izgatók kezéből ki nem csavarják a bujtogatásra alkalmas eszközöket, addig nem ad kést a gyermek kezébe, amelylyel a nemzetnek is, de főleg maguknak okoznának veszélyt. Oly állapotokat teremtenének ezzel, hogy lehetetlen lenne a szabadság, testvériség és egyetértés ápolása. (Helyeslés.)

A másik veszély az lenne, ha oly elemek kerülnének a parlamentbe, hogy a *magyarság politikai súlya az ország békéjét felkavaró legveszélyesebb elemek kezébe jutna.* Ez a veszély fenyeget, ha tulmegyünk a határon a választási törvényben. A határvonalat részletesen ma senki nem vonhatja meg. A kormány statisztikája — melylyel hivatkozni kíván szerezni — azért készült, hogy tiszta fotografiát lássunk a kiterjesztésre. Ez helyes.

Egyet még mond. *Az általános választói jog csapás lenne a nemzetre; a vezetés kicsúsznék a magyar intelligens középosztály kezéből.* Így létesített választási rendszer megtűrné a mai községi és megyei szervezetet, amelybe belevinné a veszélyt és sirtásna az autonómiának. Ne tartson az bennünket vissza, hogy szabadelvűek vagyunk s nem lehetünk az általános választói jog ellen. A szabadelvűség haladás a demokrácia felé. Végczél a társadalmi demokrácia szervezése. Ezt nem érjük el §§-okkal s azzal, hogy jogokkal ruházunk fel olyanokat, akiknél a demokráciának minden előfeltétele hiányzik. Amint épül a magyar demokrácia, lépésről-lépésre kell a jogokat is kiterjeszteni. Ha olyan elemeknek adnánk meg a választói jogot, akik erre nem érettek meg, megelőznék a társadalmi fejlődést s azok malmára hajta-

nánk a vizet, akik leakarják járatni a szabadelvű intézményeket.

Ezután részletesen ismerteti, Hegyesi beszédére válaszolva, az angol választói jogot, amely 1867-ig magasabb cenzushoz volt kötve a miénknél s minden változtatást a sötétbe ugrásnak vettek. Csak a 80-as évek óta van ott a mai cenzus, aminél a miénk kisebb lesz. Most az állandó lakással bírónak van ott szavazati joguk, de ennek az az eredménye, hogy az egész Irland az izgatók kezébe jutott. Ausztriában csak 70 képviselőt választanak kevés cenzus alapján, a többit a miénknél sokkal magasabb cenzussal. Tehát mi nem vagyunk oly vizözön előtti állapotban.

A történelem szerint a legnagyobb autokraták folyamodtak a választói jog kiterjesztéséhez, hogy a középosztály liberálisusát legyőzze.

A parlamentekben a reakció felé hajlanak. Franciaország 40 millió egyfajú népe a kiterjedt választói jogot kibírja. Németországban sem veszélyes, mert nem akar parlamenti kormányt, hanem megelégszik a császár által kinevezettel. Magyarországon azonban a parlamentből kel a kormánynak kinőni. Ezer ellenességgel van szemben s irányt kell szabni 20 millió népek s egy 40 millióból álló monarchiának. Ily viszonyok között a szabadelvűség látszatáért nem lehet belemenni veszélyes dolgokba s ilyen irány ellen teljes erejével felszólal és küzd. Ezért kéri az állandó választmány határozatával szemben a következő határozati javaslat elfogadását:

A vármegye közönsége az előterjesztést tudomásul veszi, de egyuttal kijelenti, hogy jelenlegi választási törvényeinknek a választói jogra, a választói kerületek megállapítására s a választási eljárásra vonatkozó számos rendelkezését elavultnak tartja s azoknak oly irányú módosítását kívánja, mely a választási eljárásban észlelhető visszasságok lehető megszűntetése mellett tért nyisson a nemzeti társadalom újabb rétegeinek érvényesülése előtt. Midőn tehát a vármegye közönsége a választói jognak az idevágó összes viszonyok tanulmányozása alapján eszközölt fokozatos kiterjesztése mellett foglal állást, egyuttal sulyos hazafias aggodalmának ad kifejezést az általános titkos választói jog behozatala tárgyában megindult akció felett.

Az alkotmány demokratikus irányban való kiépítése, a honpolgárok egyetemének politikai jogokkal való felruházása végczélját képezi minden valóban szabadelvű törekvésnek, de a végczél megvalósítását az anyagilag és szellemileg erős politikai jogokra érett egységes nemzeti demokrácia megteremtésének kell megelőznie.

A demokratikus formák időelőtti behozatala a valódi szabadelvűség, a valódi haladás sirját ássa meg s az általános választói jognak jelenlegi viszonyaink között való életbeléptetése végveszéllyel fenyegeti a renddel párosult szabadság, a társadalmi béke s a nemzeti egység nagy érdekeit.

A beszédet és a javaslatot zajos taps és éljenzés követte, amelynek csillapultával Jancsó Károly tb. megyei főjegyző állott fel szólásra, de nem akarták meghallgatni s óriási zaj keletkezett.

Jancsó Károly (Eláll!) kéri, hogy hallgassák meg. Tisza után nehéz a helyzete, tekintetbe véve az óriási suggestiót, amelyet Tisza a törvényhatóságra gyakorol. De az igazság erejénél fogva szól, hogy bemagyarázza, miként irjon fel a vármegye a képviselőházhoz, miszerint végre-valahára alkossa meg az általános közönségnekénti titkos választásra vonatkozó törvényt. (Zaj.) A mai parlament osztályérdekeket képvisel. (Óriási zaj.) Olyan intézkedése nincs, amely a nép alsóbb érdekeinek szolgál. A kultúra terén mit tesz az állam; egyharmaddal

többet ad löversenyre, mint kulturára. Az igazságügyhöz a kis ember nem fér; a közigazgatásban a gentryk akarnak kis királyok lenni; a földbirtokpolitika terén a kis birtokos érdekeben semmi sem történik; a szociális munkásokra hoztak egy törvényt, amely a magán szerződésekből kifolyólag bünteti a munkást. De látja, hogy a többség ellene van, ezért nem folytatja tovább, hanem aindja indítványának elfogadását. (Zaj.) A hallgatóságban levő szociálisták éljenztek.

A közgyűlés, Jancsó Károlyt kivéve, egyhangulag elfogadta a Tisza István által beterjesztett határozati javaslatot s megéljenztek, megtapsolták Tisza István gróft.

Még néhány ügyet intéztek el s a gyűlés folytatását mára halasztották.

NAPROL-NAPRA.

A példa.

A Nagyváradai Katolikus Legényegyesület téli tantolyamának idei első részét tegnapelőtt, kedden befejezte. Az a munkásság, melyet ez a derék keresztényszociális egyesület november óta mai napig, egészen eredeti, határozott irányban kifejt, valóban *például szolgálhat* arra nézve, hogyan kell a katolikus társadalomnak ebben a városban és ebben a megyében kötelességét korszerűen teljesítenie.

Az előadások, amelyek november eleje óta egymást érték, minden tekintetben igazán a társadalom egyszerűbb rétegeinek legelőtőbb, legsürgősebb kérdéseit ölelték magukba. Kíváncsinos már most, hogy a *többi katolikus egyesület is*, ugy a városban, mint egyebütt, mindenütt az egyházmegye területén buzduljon ezen a példán, amely megmutatta, hogy nincsenek akadályok, nincsen olyan nehézség, amelyet le nem lehetne küzdeni.

Miért van nekünk szükségünk katolikus egyesületekre? Nemde azért, hogy a keresztény közéletet *föllendítsék*, pezsgésbe, mozgásba hozzák, munkára, tevékenységre biztassák.

És vannak-e katolikus egyesületeink? Hát, itt-ott vannak. És van-e eredmény munkásságuk nyomában? Nos, valljuk meg az igazat, az eredmény nagyon kevés. Mit mutat ez a szomorú körülmény? Nemde azt, hogy a mi katolikus egyesületeink munkássága nem eléggé produktív, nem eléggé eredményes, nem eléggé termékeny!

Mikor a katolikus megújulás munkája országsszerte megindult, ugyebár azon voltunk valamennyien, hogy mindenütt tömörüljünk, mindenütt katolikus egyesületeket alakítsunk. Az első lépésen, a kezdet munkáján azonban már régen túl vagyunk. Következnie kell már most a fokozatos tevékenységnek, a folytatásnak.

A Nagyváradai Katolikus Legényegyesület rálépett a *fokozatos tevékenység* útjára. Megmutatta, hogy nemcsak él, de tenni is akar és alkotni is tud. Praktikusán, ügyesen, korszerűen. A többi katolikus egyesületeknek is így kell tennie. Nagyváradon éppen úgy, mint szerte széjjel az egyházmegyében. Csak így van egyesületeinknek *létfogosultsága*. Csak így érdemlik meg a katolikus nevet igazán.

Ami már most a Nagyváradai Katolikus Legényegyesületet illeti, még csak egy megjegyezni valónk van. Az, hogy méltán megérdemelné pártoló tagjainak *tömegesebb látogatását*. [A sort a *klerusnak* kell megkezdenie!]

(h.)

Előfizetési felhívás.

Mainz lánglelkű főpásztor, *Ketteler* azt mondotta egy alkalommal, hogy: *aki nem támogatja a katolikus sajtót, az nem is jó katolikus.* De aki önzetlenül támogatja és terjeszti, az *valódi apostol.* Ezt a nagy igazságot, ezt a szókimondó, bátor jeligét írjuk soraink élére az új évnegyed, az új esztendő küszöbén.

Kik vagyunk, mit akarunk, nem kell bővebben magyaráznunk. Azok vagyunk ma is, akik tizenegyesztendőn keresztül voltunk és azt akarjuk ezután is, amit eddig akartunk. Nekünk a sajtó nem üzlet, hanem élethivatás. És ezt a fenkölt missziót lelkünk egész idealizmusával, legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen iparkodunk betölteni.

Ideátunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Ezért a szent eszméért vivjük meg kemény küzdelmünket nap, nap után az író toll fejezővel. És, hogy jó harcot harcoljunk, bizonyossága az a *temérdek támadás*, amelyben a rombolás s a gyűlölet sátáni szelleme részesíti munkánkat. De bennünket nem lehet eltántorítani. Egy hang sugja nekünk, most vagyunk a legjobb uton, amikor szinte életünkre tör az ármány. És ez a hang, amelyet mindennél többre becsülünk a világon — a *lelkiismeretünké.*

Istennel, a hazáért küzdünk hiven továbbra is és ebben az elszánt harcban joggal számítunk a katolikus társadalom *szellemi és anyagi támogatására.* Ne feledjük a nagy püspök szavát.

Nem jó katolikus családok azok, kik a nyiltan, vagy sorok között vallásgyalázó lapokat virágoztatják föl azon a pénzen, amely teljes joggal a katolikus sajtót illeti!

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek valamint, az esetleges hátralékoknak, ahol fölmerültek, beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 *

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 *

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 *

A TISZÁNTÚL szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

December 21. Pásztorjáték az Orsolya-zárdában.
Decz. 22. Koldusápoló közgyűlése.
Decz. 26. K. h. Legényegylet pázsojratéka.

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott árak.

* **Egyházmegyei hír.** *Vinkler* József püspöki helynök a *várad-olaszi* plébánia időközi vezetésével *Lopussny* Gyula Sz. József-intézeti alkormányzót bizta meg.

* **Az igazságügy köréből.** A király mint a hivatalos lap jelenti, megengedte, hogy *Hajdu* Béla karczagi járásbírói albiró saját kérelmére a nagyszalontai járásbíróshoz át-helyeztessék. — *Zana* János németbogsáni járásbírói albirót, *Zana* Ágoston nagyvárad-i polgár fiát a király a karánsebesi törvényszékhez bírónak nevezte ki. — A debreczeni ítélőtábla elnökévé *Porubszky* Jenő, a pozsonyi tábla tanácselnöke neveztetett ki.

* **A Kath. Kör gyűlése.** A Kath. Kör jövő évben tíz éves fennállását ünnepli. A jubileum s egyéb folyó ügyek tegnap rendkívüli gyűlésre hozta egybe a választmányt. *Palotay* László elnökléte alatt jelen voltak: *Dús* László, *Fetser* Antal, dr. *Karácsony* János, *Géczy* Lajos, *Novotny* S. Alfonz, *Tóth* Márton, *Jelinek* Ferencz, *Novák* János, *Andriska* Károly, *Csobánczy* Lajos, dr. *Vucskics* Gyula, *Kárger* Sándor, *Böszörményi* Géza és dr. *Imrik* Gusztáv titkár. Részvétel emlékezett meg a választmány az elhunyt *Dencs* János kanonok, esperes-plébánosról, ki a körnek kezdettől fogva egyházi alelnöke volt. Egyszersmint tudomásul vette, hogy a boldogult alelnök koporsójára a kör nevében koszorút tettek s emlékét jegyzőkönyvbe iktatta. A kegyeletes megemlékezés után az irodalmi és művészeti szakosztály előterjesztése következett a 10 éves fennállás megünneplésére és a Katolikus liceum új ciklusára vonatkozólag. Ez előterjesztés kapcsán elhatározta a választmány, hogy január 21-én jubiláris diszkozyűlést tart a Kör, A program nagyjában a következő lesz: Ünnepi beszéd tartására a kör elnökét, báró *Gerliczy* Ferenczet kéri fel, a titkárral megirattják a Kör 10 éves történetét, amelyet a diszkozyűlésen felolvas. Azonkívül szavaltat és énekszámok fogják alkotni a diszkozyűlés tárgysorozatát. Elhatározta továbbá a választmány, hogy a Kath. liceum február 18-án matinét, márczius 8-án, 22-én és április 5-én böjti estélyt rendez, azonkívül június 27-én a nagy király, a város és a kör védőszentjének emléknapján *Szent László* ünnepélyt. — Végül a tisztújítás előkészítésére bizottságot küldött ki a választmány, új tagul pedig felvette *Kereszty* Kornélt, a Magyar általános hitelbank helybeli fiókintézetének helyettes főnökét.

* **Halálos végű baleset.** Zsákáról jelenti tudósítónk, ott tegnap egy *Révész* István né 80 éves asszony áldozatul esett az ottani hihetetlen nagy sárnak. Ugyanis *Révész*né kocsi elindult hazulról, hogy *Érmihályfalva* menjen. A hatalmas sár azonban utközben vendégszerető karjaival oly erősen fogta a kocsit, hogy mozdulni sem tudott. A kocsi ostornyeles biztatására a lovak oly hirtelen rántották meg a kocsit, hogy *Révész*né kiesett, még pedig oly szerencsétlenül, hogy szörnyethalt.

* **Háziestély a tanítói körben.** A nagyvárad-i tanítók köre tegnap délután a kör helyiségében fényesen sikerült kedves háziestélyt tartott. A háziestélyt egy magyar ábránd nyitotta meg, melyet ügyesen játszott zongorán *Tar* Klementin. Az általános elismeréssel fogadott zongora játékot *Mutschebacher* Gyula felolvasása követte. A mindvégig érdeklődéssel

találkozó felolvasás egy XVI-ik századbéli angol novellának magyarra fordított igen érdekes része volt. A felolvasás után drámai költeményeket szavalt *Csordacsicsné*, nagy hatást idézett elő a megjelent vendégek soraiban. A befejező egy vig monológ volt, melyet *Horváth* István adott elő, előadása alatt mindvégig fenn-tartotta a derűtséget. A jól sikerült háziestély befejeztével egy kedves délutáni órákat eltöltött közönség szétszórt.

* **Temetés.** Megható módon nyilvánult a társadalom részvéte a várad-olaszi-i hívek volt lelkipásztor s a káptalan legújabb, de be sem iktatott tagjának, *Dencs* Jánosnak temetésén. A város előkelőségei úgy, mint az egyszerű hívek nagy számban sereglettek össze megadni a végtisztességet annak, ki mint lelkipásztoruk vigasztalta őket bajaikban s ellátta őket az Ur Jézus kegyelmének eszközeivel a szentségekkel. A plébánia tágas udvara megtelt a résztvevő közönséggel, köztük a káptalan tagjai élükön *Vinkler* József cz. püspök, püspöki helynökkel, a Kath. Kör tagjai *Dus* László vezetése alatt, a helybeli latin és gör. szertartású és szerzetes papság legnagyobb része, a közeli vidék lelkészei, a különféle iskolák növendékei, igazgatóik, tanítóik vezetése alatt, társadalmunk legelőkelőbb tagjai s az egyszerű hívek nagy serege. A gyászszertartást a boldogultnak elődje *Palotay* László praelátus-kanonok végezte teljes segédlettel. A Circumdederuntot és a Benedictust a papnövendékek énekkara énekelte meghatóan. A beszentelés végével a gyászházból paptársai átvitték a megholtnak hült tetemét az új plébánia-templomba, ahol a requiemet ugyancsak *Palotay* László praelátus-kanonok mutatta be elhunyt utódjáért.

Hozzájárultak a gyász mélységének nyilvánításához azok a megható énekek, amelyeket a székesegyházi kar énekelt.

A gyászmise és absolutio végeztével a káptalani tisztikar vitte ki korán elhalt földesurának hült porát a templomból a gyászkoocsira. A temetési menetet *Fetser* Antal apát-kanonok vezette és igen nagy közönség kísérte ki a megboldogultat utolsó földi nyughelyére. A koporsót több koszoru borította, köztük a Kath. Kör, a kerületi tanítók és volt hívei közül dr. *Imrik* Gusztáv és nejének koszoruja. A temetőben a kocsitól a sirig ismét paptársai vitték. A temetőben elhunyt hívei közt már régebben kriptát készítettett magának az elhunyt lelkipásztor, balra a temető főútjától. A sirnál *Fetser* kanonok szentelte be, leeresztették a kriptába, hol híveivel együtt várja a feltámadást. A díszes temetést a Concordia intézet rendezte szokott pontosságga.

* **Gyermekek örömnapja.** Örömnapja lesz szombaton a gyermekeknek újra. Szemtől-szembe láthatják ismét a gyönyörűségecs tündérvilágot, melyet eddig csak a meséskönyvek-ből ismertek s a mely az elmúlt szombaton olyannyira elbájolta őket, be nem is ok nélkül, arra csakugyan ritkán nyílik alkalom, hogy a tündérországot a maga valójában az ő sok szép tündéreiével mikulásával, boszorkányaiával láthassák. Hát még az a sok édes tánczó baba, amely mindegyik külön-külön is valóságos látványosságot képez, csoportos tánczaik pedig meg éppen a tündérország méltó keretében

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és sifonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérneműek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítők. Paplanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kreton, batist, zephir és színes vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések. o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o

illenek. A szombati előadás műsora mint már megirtuk több érdekes számmal bővül; Palásthy Sándor, Kukoricza Jánoskáján kívül, Atexander Margitka és Fényes Annuska productiói következnek, míg az előjáró beszéd helyett ezuttal Bérczi Gyula fog jóízű előjáró mókát előadni; ezeken kívül még két szám lesz, melyekkel a figyelmes rendezőség szándékozik a Kossuth szobor kis barátait meglepni. Az előadásra szóló jegyek Dr Adorján Emilnél a szobor bizottság elnökénél kaphatók, bár a jobb helyek már jórésben elő vannak jegyezve s így ajánlatos ezeket mielőbb megváltani. A t. páholybérlek helyei ma estig lesznek fentartva, kéretnek tehát úgy az A mint a B és C bérlek sziveskedjenek ez iránt a mai nap folyamán okvetlenül intézkedni.

* **Jó a jég.** A korcsolya-port kedvelőinek meghozta a kemény hideg az örömet. *Rátka* József gondoskodása folytán a Városliget síma jégtükörrel kedveskedik Halifax hiveinek. Tegnap már ellepték a kitűnő jégpályát, s különösen a fiatalság gyakorolta magát a testedző sportban. Ha a hideg így tart naponta pompás jég lesz a Városliget taván.

* **Az osztályorsjáték** tegnapi húzásán a következő számokat huzzák ki — nyeménnyel:

3000 koronát nyertek: 4935 9741.

2000 koronát nyertek; 70794 81863 89045

1000 koronát nyertek: 48500 95414.

500 koronát nyertek: 9611 24485 28109 29103 102302 104572.

300 koronát nyertek: 474 3935 4688

5610 6500 7698 7996 8729 9002 13904 19441 21109 22356 23569 24641 31026 34817 35590 37452 37862 46392 47677 48086 48179 48505 49249 51698 52889 53836 55261 56513 61234 61509 61774 62306 62953 64652 68217 68356 70638 72651 73632 76769 79882 80556 74313 85828 86554 89185 94280 95340 98823 100396 101371 103790 106705 106754 107515.

A többi kihuzott számok 80 koronát nyertek.

* **Rendőri hírek.** *Titokzatos tolvaj.* Ursz Gábor napszám 25 éven át megkúporgott pénzét Várház-utca 102 szám alatt levő és lakattal lezárt ajtaja szobájában földbeásva őrizte. Tegnapelőtt este hazatérve, ezen vágyonkájának, 966 koronának hült helyét lelte. Nyomozás folyamatban. — *Hol a város . . .* Rácz Adolf pécsi vendéglős ma délelőtt ez alföldi vonattal érkezett Váradra, III-ad osztályon. Utközben egy rokonszenves külsejű férfi, aki Tiszák gazdatisztjeként mutatkozott be, egy kis kártyázásra biztatta fel, mely kellemes szorakozás kapcsán hol a veres, itt a veres játékon Rácz Adolf hamarosan 10 koronát veszített. Nagyváradra érvén, panaszt tett a rendőrségen, ahol a sipisek albmubába helyetfoglaló előkelelőségek egyikében csakhamar felismerte a geszti gazdatisztet is. Elfogatása iránt intézkedett a rendőrség. — *Hirtelen halál.* A pinczerek menedékházában Jaks István elaggott pinczér hirtelen rosszul lett, mire a mentők a kórház alá értek vele, meghalt. Holttestét a hullaházba szállították. — *Elfogott szentolvaj.* Lovasrendőrök az este a lenczház előtt czirkálva, gyanús alakot láttak, aki egy zsákkal igyekezett a temető felé. A rendőrök meg látva futásnak eredt, de Greno rendőrellenőr lován beérte. Óláh Sándor vasuti napszám volt a menekülő alak, aki 35 kilogramm lopott szent cipelt a hátán. Eljárást folyamatba tette ellene a rendőrség. — *Téli kabát sikkasztó.* Polacsek Ignác 31 drb. télikabátot adott át Szabó János szabómunkásnak átigazítás végett. Szabó 26 kabáttal elszámolt, 5-tel ellenben, tekintettel a közelgő tél szigorára, nyomtalanul megugrott. Eljárás folyamatba tétetett.

* **Játék és ajándéktárgyak karácsony és újévre** legolcsóbban beszerezhetők **Kardos Lipót** szerencsebazárjában Szt. László-tér. Hol dusan felszerelt nagy raktár áll a t. vevőközönség b. rendelkezésére. 749.

Czelszerű karácsonyi ajándék!

Uraknak! Nyakkendő, házi-czipő, hálóingek, gallérvédő, keztü, zsebkendő, pénz és szivartárczák.

Hölgyeknek! Házi-czipők diszes kivitelben, alkalmi czipők, harisnyák, selyem zsebkendő és illatszerek.

Ezen czikkeken kívül legújabb divatu férfi kalapok, kézimunka czipők, téli alsó ruhák, keztük és kalucsnik legjobb minőségben és legolcsóbb árban.

REICHARD ÁRUHÁZA czégnél,
(Fő utcán) kapható.

1359.

x **A közönség érdekét** mozditotta elő **TESZLER SIMON** helybeli posztónagykereskedő, hogy engedve t. vevői általános óhajának, *posztónagykereskedését szabászati teremmel* bővítette ki. Kiváló képzettségű és a fővárosban, valamint külföldön bő tapasztalattal szerzett szabászt szerződtetett, ki a legdivatosab faconok készítésével a legkényesebb izlést is kielégli, s így bárki *egyhármadrésnyivel olcsóbban*, mint bárhol másutt szerezheti be a legfinomabb angol és scott kelmébből ruhaszükségletét. Egy egyszerű levelezőlapon közölkívására dus collectióját bármikor rendelket zésre bocsátja s azt választás megejtése végett bárhova elküldi.

A keresztény szocializmusról.

I.

A Nagyváradai Katholikus Legényegyesület legutóbbi vasárnapi estélyével tegnapelőtt helyszüke miatt alig foglalkozhattunk. Következőkben belső dolgozó társunk, *Helvey Lajos* dr. hozszabóleleketű keresztény szocialis előadásának az estén elhangzott részét ismertetjük vázlatosan.

Egy derék somogy megyei pap, plebániája területén sajátos és igen praktikus módját eszelte ki a gyökeres megmagyarosodásnak. A hívek fele részben magyarok, fele részben horvátok voltak, de a horvátok is mind értettek és többnyire tudtak magyarul. A nyelvkülönbségre tekintettel az istenítisztelet nyelve fölváltva majd horvát volt majd magyar. Már most hogy magyarosított a jó pap? Mikor horvát predikációk voltak soron, tompa, sötét, komor színeket alkalmazott. A bűnről s annak káros következményeiről szólt. Ámde, mikor a magyar predikációk kerültek sorra, állandóan nyugodt, derűs, virágos volt a milió. A plebános az erény szépségéről szólt, annak kövétésére buzdított, a vallásos lélek gyöngédségével és melegségével s a hazafias szív szent rajongásával.

Az előadó előtt is ilyen kép lebegett, amikor második előadásában a keresztény szocializmus áldásos munkáját, eredményeit, gyümölcsét vázolta, szemben az előző előadásban beállított megdöbbenő képpel, a marxizmus hóhérmu kájával, a nemzetközi rombolással.

Kapcsolatban az első alkalommal emondottakkal, ott vette föl az előadás fonalát, ahol előző alkalommal befejezte előadását.

Ha a vörösek göndörfürtű táborukat szemléljük, úgy érezzük magunkat, mintha London-tól bucsuznánk. Itt is el kell mondanunk, hogy *pá-jesz*. Az előadás itt biteles adatokkal, a legnagyobb objektivitással, név szerint felsorolva a vezéreket, kimutatta, miért jakabok a jakabok s ad oculos demonstrálta hogy a szocialdemokrácia vezérelmei külföldön is, belföldön is 99 százalékukban — *zsidók*. Itt utalt a zsi-

dónép szétszórtságára a Gondviselés büntetéséből az egész világon s rámutatott a semitalaj államalkotásra képtelen, destruktív karakterére.

Miután így illusztrálta, kik a — *népvezérek* — foglalkozott azzal a irázissal, amely a szocialdemokrata vezéreket a *proletárok koronázatlan* fejedelmeként nevezi.

Meffert azt mondja Lassaleról, hogy ő a szocializmus *Lutherje*. Nos, Luther Márton tudvalevőleg egyik goromba levele élén így szólítja meg az angol VIII. Henriket:

— VIII. Henrik, koronás számár!

Eltekintve a tudományos szocializmustól, a vörös vezérek legfőbb ilyen fejedelmeknek, ilyen bölcseknek illenének be, azzal a különbséggel, hogy ők még hozzá koronázatlanok is. Egyébként pedig olyanok, mint a korsó. Fülesek. Isten úgy veri meg őket, mint a babiloni torony építőit. Annyan vannak s annyiféleképp gajdolnak, hogy egymás szavát sem értik. Itt aztán példákat hozott föl az előadó a szocialdemokraták gyakori hajbakapásáról.

A szocialdemokraták csak az istentagadásban és a rombolásban egyeznek meg.

— Mi nagyon egyszerűen bánunk el az Uristennel, mondja *Engels*.

— Mi folyton küzdünk Isten ellen, mivel ő benne látjuk a világ legnagyobb veszedelmét, úgy mond *Schall*.

— Nekünk szocialistáknak az a kötelességünk, hogy minden erőnkkel ellene törjünk az Istenben való hitnek; nem is méltó a szocialista elnevezésre az, aki nem terjeszti az alheizmust, így káronkodik *Liebkuecht*.

A két első gonosz vonástól eltekintve, fogalmuk sincs a vöröseknek róla, hogy mit akarnak. Legkevésbé tudják azonban, milyen lenne hát a *Zukunftstaat*. Ez természetes is. Az előadó itt utalt a német birodalmi gyűlésen a kérdés körül többször fölmerült incidensekre és főként a *Bülow-Bebel* polémiákra egészen a legutóbbi időkig.

Idézte a jövő államára nézve *Proudhont*, aki így nyilatkozik:

— Becsületemre és lelkiismeretemre mondom, szivesebben töröm a mi királyaink uralmát, kik évszázadokon keresztül gondoskodtak az ország becsületéről és jólétéről, mint a demagógokét, kik az állam és nép fölött elhatalmasodnának és az utóbbinak hizelegnének, hogy az utóbbi hatalmukba kaparinthassák.

Bülow azt mondja a jövő államáról, hogy nagy *fegyházhoz* lesz hasonló.

Az előadás további része ezeknek a lehetetlen és veszedelmes törekvéseknek történetét és mai tértoglalását ismerteti hazánkban. Foglalkozik a magyarországi *ipari és mezőgazdasági szocializmus* két csúcspontjával, a *Bokányi* és a *Mezőfő-iránynyal*, valamint temérdek elágazásukkal.

A hazai vörös vezérek is minduntalan összevesznek. Ilyenkor keményen odamondogatnak egymásnak, *leleplezik* egymást. Itt aztán kiséül, hogy kik ők valósággal.

Vannak, jegyezte meg az előadó, a történelemnek hajlíthatatlan *vasemberei*; vannak pártatlan szívjószágú *aranyemberei*; vannak ragyogó tisztaságú *gyémántjellemei*. És vannak *hólyagemberei*, akiket a reklám szele fölpuflaszt, de Klio egy-kettőre elunja a dolgot, csak egy tűszúrás kell és a hólyagembernek, a fölfujt nagyságnak vége.

A vörös vezérek is így járnak.

Az ellentét kidomborítása, a sötét kép itt befejeződött. A következő képen előmlött a keresztényszeret simogató napsugara.

Mi a keresztény szocializmus? Tankönyvszerű definíció nem fejezi ki úgy, ahogy szívkünkben mindnyájan átérezzük.

A mi szocializmusunk: szent evangélium. Csupa egyszerűség, csupa mélység, csupa szeretet. A mi szocializmusunk: fontos krédó, amely tüzeben megacézolja lelkünket s a jó ügy küzdelmében hajthatatlanná teszi. A mi szocializmusunk: diadalmas kereszt, amelyen a véresöppök nyomában rózsák fakadnak. A mi szocializmusunk: Veronika-kendő, amely letörli a munka verejtékét, megnesemíti és gyöngökké kristályozza. A mi szocializmusunk:

Krisztus hite, Krisztus tanítása, Krisztus követése.

Az előadó itt megállapította a demokraczionális vonalat, a mely a szociáldemokráciát a keresztényszociálistól áthidalhatatlan úrral elválasztja. A választóvonalat főként a *hithűség*, a *hazaszeretet*, valamint a *magántulajdon* tiszteletbentartása képezi. Mi nem vagyunk vallástalanok, hazátlanok, nemzetköziek, kirakatrombolók, földosztók és nem vagyunk forradalmárok.

A magántulajdont tiszteljük, csak a népszerű spekuláció ellen tiltakozunk, akár a börzén, akár a hamis bukások kényelmesre taposott útján, akár a szabad ipar czégére alatt, akár a vörös népgyűléseken és szakegyletekben történjék is zsebelés. Az ilyen tisztegtelen vagyonszerzés ellen tiltakozzanak a jakabok, ha igazán jóakarói a népnek. De persze, ki lesz oly balga, hogy önmagát tegye tönkre.

Röviden ismertette azután az előadás a keresztényszociálistus történetét. Rámutatott az ideális keresztényszociálistusra Jézus Krisztus idejében, de egyuttal tiltakozott a szociálisták híresztelése ellen, mintha a kereszténység első századaiban *anarchizmust* és *kommunizmust* hirdetett volna.

Ketteler és Manning apostolkodásának ismertetése után, az angol keresztényszociális törekvések érintésével rátér az előadás a *terum novarum* encziklikára s ismertetésénél egy kevéssé időzött. Megemlítve azután a körlevél rendkívül nagy hatását s a nyomában támadt föllendülést, foglalkozott az előadás a keresztényszociálistus térhódításával az egyes államokban. Így főként már a hullát jóval megelőzőleg Belgiumban, továbbá Németországban, Angliában, Olaszországban, Franciaországban és Ausztriában.

Most következett a keresztényszociálistus szerepének és helyzetének ecsetelése Magyarországon.

(Folyt. köv.)

IRODALOM.

Le az álarcczal, vagy a szociáldemokrácia tükre. Ily címmel adott ki Haller István, az Uj Lap felelős szerkesztője egy rendkívül értékes új röpiratot a keresztényszociálistus mozgalom érdekében. A röpirat német minta után készült, de teljesen át van szöve magyar vonatkozásokkal. Formája a kérdés és felelet s ebben az alakban kiterjeszkedik a szociáldemokrácia minden föltételének megvitatására. A leghíresebb szociáldemokrata vezérek és írók műveiből vagy beszédeiből vett idézet alapján csattanósan mutatja ki minden téren a szociáldemokrata álláspont tarthatatlanságát. Látjuk gazdasági programjuk alapjának ingatag voltát, — a folytonos elmentmondásokat, a zürzavart a leglényesebb kérdésekben; meggyőzően mutatja ki, hogy a szociáldemokrácia bárhogy tagadja is, elensége az államnak, a vallásnak és a családnak. A 64 oldalas, csinosan kiállított füzet kitűnő szolgálatot fog tenni azoknak, akik a szociálistus kérdéssel foglalkozni, a szociáldemokratákkal vitatkozni akarnak. A röpirat ára 30 fillér. 100 darab 24 kor. Megrendelhető a szerzőnél: (Szentkirályi-u. 28. Budapest.)

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: János vitéz. A.
Péntek: Bajusz. B.
Szombat: Casanova. C.
Vasárnap délután 4 órakor: Az ember tragédiája. (Bérletszűnet.)

A János-vitéz verseny győztese. Hetek óta nagy izgalommal tárgyalták mindenfelé, hogy ki nyeri meg a Színházi Ujság által meghirdetett János-vitéz díjat: Aradi Aranka vagy

Gerlaki Hermin? Arra a kérdésre kellett választ adni, hogy ki a jobbik János-vitéz? A szerencse Aradi Arankának kedvezett, a ki kétezer szótöbbséggel győzött. A díjat, egy értékes szép ezüst-koszorút A bajusz pénteki előadásán fogják a művésznőnek ünnepélyesen átadni.

János vitéz — Horváth Kálmánnal.

Ma kezd meg három estére terjedő vendégjátékát Horváth Kálmán, a Király-Színház baritonistája. A mai első fellépése alkalmából a János vitéz czimszerepét fogja játszani. Ezzel az alakításával tűnt fel Budapesten, a hol Fedák Sári után a kétszázadik előadásán vette át e szerepet, melyben azután még harminczszor vonzott zsufolt házat. A vendégszereplés alkalmából elsőrangú kiosztásban kerül szíre a népszerű operette. A mai előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg s előreláthatólag zsufolt ház előtt fog lefolyni Horváth Kálmán első fellépése.

A bajusz. Verő György operettje, A bajusz pénteken kerül szíre a Szigligeti Színházban. Az előadás érdekességét emeli az, hogy keretében Horváth Kálmán, a Nagyváradon népszerűsített szerzett baritonista fog vendégszereplni. — Szombaton fejezi be Horváth Kálmán a vendégszereplését, a mikor is Casanova czimszerepében fog fellépni.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet gyűlése

A biharmegyei és nagyváradai nőegylet a tegnapi napon özv. báró Gerliczy Félixné elnökle alatt választmányi ülést tartott, melyen résztvettek özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné és özv. Grunwald Henrikné alelnökök, Butyka Lajosné, özv. Busch Dávidné, Dus Lászlóné, Eröss Rezsóné, Jelinek Ferenczné, özv. Knapp Ferenczné, Kiss Elekné, Medvigy Mihályné, Mezey Vilma, Molnár Lajosné, dr. Pajor Kálmánné, Sal Ferenczné, Schwarcz Gézné, Vértessy Andorné választmányi tagok és Böszörményi Géza jegyző.

Az egyleti vagyon örvendetes gyarapodását tanúsítja az, hogy a karácsonyi ünnepek alkalmából dr. Samrecsányi Pál m. püspök 300 koronát adott az árvaház és menház czéljaira, ugyan-e célra adott özv. Polgár Béláné 200, Krausz Samuné 100, Buder Ferenczné 10 koronát s hogy a Katalin-bál tiszta jövedelme 188 kor. 60 fill., a theaestélyek pedig 258 kor. 93 fill. tiszta bevételt eredményeztek.

A választmány elhatározta, miszerint jövő év február 10-ik napján Rózsa-bált fog rendezni s gondoskodik róla, hogy ezen tánczesztély az újdonság ingerével hasson s minél fényesebb legyen.

Uj tagokul felvétettek: dr. Csulyok Béláné, Szkuba Gyuláné és Krausz Samuné.

TÁVIRATOK.

A válság.

A kormány lemondása.

Budapest, decz. 20. (Saját tud. táv.) A kormány lemondásának híret felhivatalosan is megerősítik. Fejérváry délnél 12 óra 5 perczkor titkárával Bécsbe érkezett. Délután 2 órakor a király külön kihallgatáson fogadta. Három órakor visszatért a magyar miniszterium palotájába. A M. T. I. híradása szerint a miniszterelnök az audiencián beadta a *kormány lemondását*. A király azonban még nem döntött. Fejérváry délután 2 órakor visszautazott Budapestre.

Politikai körökben délnél az a hír terjedt el, hogy a király formálisan el-

fogadta ugyan a kabinet lemondását, minthogy azonban megfelelő politikuskokat most nem talál, akik miniszteri tárczát vállalnának, a kormányt az ügyek vezetésével továbbra is megbizta. A kormány tehát megmarad — *ügyvezetőnek*.

Egy másik, kétes hitelű hír szerint a király a lemondást egész komolyan elfogadta, új kabinet kilátásba helyezésével.

Bécsben is elterjedt a délelőtti órákban a kabinet lemondásának híre. A lemondást *formálisnak* tartják. A király nem fogadja el. Legalább lényegében nem. A helyzet olyan, mint az első parlamenti bizalmatlansági votum alkalmával volt.

A főváros közgyűlése.

A főváros közgyűlése ma az adószedési kísérletekkel foglalkozott mindekelőtt, *Simonits Béla* interpellációja kapcsán. Majd hosszabb tárgyalásban tette szóvá a *rendőrség* ügyét a legutóbbi zavargások folytán.

A főkapitány ellen a fegyelmet megelőző vizsgálat megindítása mellett állást foglaltak. A rendőr létszám emelése iránt beadott kérelmet elutasították. Polónyi, Vázsonyi, Sümegei tüzes beszédben szólottak a kérdéshez. Kassics Péter javaslatát polgárörtség föllállítása ügyében melölték.

Karácsonyi vakáció.

Andrássy, Apponyi ma Kossuthnál hosszabb ideig tanácskozást folytattak. *Kossuth* állapota oly *örvendetesén javult*, hogy már szombaton elhagyhatja a Lukácsfürdőt. A vezérpolitikusok a többi képviselőkkel együtt vidékre utaznak ünnepelni.

Ifj. Tisza István párbaja.

Budapest, decz. 20. (Saját tud. táv.) Ifj. Tisza István grófot, Tisza István gr. volt miniszterelnök fiát, párviadal miatt 3 napi államfogházra ítelték.

Ugron Gábort elitelték.

Budapest, decz. 20. (Saját tud. táv.) Marosvásárhelyről jelentik, hogy a királyi ítélőtábla Ugron Gábort vétkes bukás miatt 8000 korona pénzbüntetésre ítélte. Behajthatatlanság esetén *hat hónapi fogházra*.

NYILTTÉR.

*** A legdivatosabb ***

nőjegyek

olcsón készítettnek

a Szent László nyomdában

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Kemény

Béla

magánmérnöki irodáját

a fő-utczai

Rimanóczy-házba

helyezte át.

**Az „Első nagyvárad
cipő- és csizmagyár”
Moskovits Farkas és Tsa cég,**

mely 370 alkalmazottat és munkást foglalkoztat és kizárólag a legfinomabb lábbelieket *kézimunkával* készíti.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5 számú saját házban (volt rendőrségi épület) levő

kicsinybeni eladási üzletében

férfi, női, fiu és gyermekecipőket, vízmentes csizmákat, eredeti gyári árban — minden pár lábbelin a szabott ár rá van plombálva — árusít.

**Kitűnő anyag! Legjobb szabás!
Tartós munka!**

Kényelmes viselet! Legdivatosabb fagon!
Telefon: 417.

Kitűnő alkalom!

Kiárusítás! N e h a i Kiárusítás

P a t t a M a n ó

ékszerész-üzletében lévő áruk

f. évi november hó 16-ától kezdve

hatósági engedély alapján **kiárusítatnak.**

Mélyen leszállított szabott áron kerülnek

eladásra az összes raktáron levő nagymennyiségű tárgyak, u. m.:

arany és ezüst ékszerek, briliánsok, férfi és női arany és ezüst órák és láncok, nickel tárgyak, evőeszközök, függők, gyűrűk, szemüvegek és látszerek, mindennemű modern és szecessziós dísz tárgyak.

A kiárusítás a fő utczai Orsolya zárda mellett lévő üzlethelyiségben történik.

Kiárusítás! Kiárusítás
Kitűnő kalom al!

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim 13.

Egyszer aztán Fomát csakugyan megcsipték. Csumakov kapitány fogta el. Óvatosan lábujjhegyen osont a fiu felé, megragadta a vállát s így szólt:

— Most megvagy, rabló! Megvagy!

Foma, aki tizenöt éves volt, ügyesen kisiklott a sovány kapitány kezéből, de nem futott el, hanem összeránczolt homlokkal és ökölbe szorított kézzel megállt a kapitány előtt.

— Próbáld meg! Üss meg, ha mersz?

— Dehogy ütlek — mondta a kapitány. — Elviszlek a rendőrségre. Hogy hívnak?

Foma hirtelen kijózanodott. A rendőrségtől félt, tudta, hogy ezt a szégyent sohasem bocsátaná meg neki az atyja. Zavarodottan mondta meg a nevét.

— Gyorgyejev . . .

— Matvejeics Ignác fia?

— Az.

A kapitány zavarba jött. Katonásan kihuzta magát s a torkát köszörülte. Aztán hirtelen összerántotta a vállát s oktató, szinte atyai hangon mondta:

— Szégyen! Ilyen előkelő és tisztelt család gyermeke . . . Ez nem illik önhöz. Elmehet, de ha még egyszer itt találom . . . akkor jelentést teszek az atyjánál . . . akit egyébként üdvözlök.

Foma észrevette, hogy ez az ember fél az atyjától s nem mozdult,

— Mondtam már, hogy elmehet — ismételte az öreg kapitány s az ujjával mutatta az irányt.

— Hát a rendőség? — kérdezte Foma szemtelenül, de azért maga is megijedt.

— Tréfáztam . . . mondta az öreg s nevetett. — Csak megakartam ijeszteni.

— Maga ijedt meg! — mondta Foma s elfordult az öregtől.

— En? En megijedtem? No jó! — mondta Csumakov és Foma észrevette a hangján, hogy a kapitánynak nagyon fáj ez a szemtelenség, megsajnálta s szomorkodott. Este így szólt az atyja:

— Foma! Te Csumakov kertjében jártál!

— Ott — mondta a fiu nyugodtan s szembenézett atyjával.

Ignác nem várta ezt a választ. Egy perczig hallgatott s a szakállát simogatta.

— Ostoba! Minek az? Van itthon elég alma.

Foma lesütötte a szemét,

— Látod, most szégyelled magad. Bizonyosan Jesov csábitott ell! Majd megtanítom, ha még egyszer idejön.

— Én magam voltam — mondta Foma határozott hangon.

— Hát miért teszel ilyeneket?

— Csak . . . !

— Csak! — utánozta Ignác. — Ha már ilyesmit teszel, legalább magyarázd meg, hogy miért teszed. Jőj ide!

Foma közelebb lépett. Ignác a fiu vállára tette a kezét s mosolyogva nézett rá.

— Szégyelled?

— Szégyellem — mondta Foma.

A fia fejét kebléhez szorította, haját simogatta s újra kérdezte:

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, decz. 26.

Buza okt. — — — — 16.38
Rozs okt. re — — — — 13.16

Tengeri április 1906 — — — 13.38
Zab ápr.-ra — — — — 13.16
Repcze aug.-ra — — — — 21.06

Értéktözsde.

Budapest, decz. 20.

Osztrák hitelrészvény — — — 678.—
Magyar hitelrészvény — — — 706.—
Leszámítoló bank — — — 499.—
Rimamurányi — — — — 548.—
Osztrák-m. államvasuti részvény 681.75
Közuti vasut — — — — 582.50
Városi villamos vasut — — — 316.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 decz. 20-án.

Magyar aranyjárdék 4% — — — 113.50
Magyar koronajárdék 4-0% — — — 95.20
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — 86.20
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% 96.—
Horváth-szlavon-földtehermentesítési kötvény 96.50
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcson — 212.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson — 156.50
Osztrák járdék papirban — — — 98.30
Osztrák járdék ezüstben — — — 100.30
Osztrák korona járdék — — — 117.50
Osztrák járdék aranyban — — — 99.60
1860. oszt. államsorsjegyek — — — 156.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — 16.30
Magyar hitelbank részvény — — — 789.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény — 669.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény — 663.—
20 frankos arany (Napolendor) — — — 19.11
Német birodalmi márka — — — — 117.75
London vista — — — — — 2.40
Páris vista — — — — — 95.60
20 márkás arany — — — — — 23.57

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

11721—1905. T. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A belényesi kir. járásbíróóság, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy T. Thury Ignác belényesi lakos végrehajthatónak *Popa Pántye és társai* lunkaszpriei lakosok végrehajtást szenvedők elleni 32 kor. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a nvárad kir. törvényesék (a m. csékei kir. járásbíróóság) területén lévő Lunkaszprie községben fekvő a lunkaszpriei 185 sz. tkvben A + 43/b hrsz. alatt felvett ház és beltelekre minthogy a kikiáltási ár 1000 koronát meg nem halad Popa Nucz tkvi társulajdonos jutalékával együtt 498 koronában; a lunkaszpriei 186 sz. tkvben A + 214 hrsz. alatt felvett szántóföldre minthogy a kikiáltási ár 400 koronát meg nem halad tkvi társulajdonos Milián Anna és Dume Juon jutalékával együtt az árverést 178 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebbi megjelölt ingatlanok az 1906 évi, január hó 4-ik napján délelőtt 9 órakor Lunkaszprie község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 49 kor. 80 fillért és 17 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni a vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Belényesen, 1905. évi okt. 20 ik napján. A belényesi kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság.

Lukács Lajos,

kir. albiró.

1424.

Nagy karácsonyi vásár alkalmi ajándékok,

szép ruhakelmék, mosó barchetek. Kis véges Chiffonok és vásznak, gyönyörű fehérneműek, zsebkendők, szőnyegek, olcsó árban selyem és satin paplanok minden színben, alsó ingek, alsó nadrágok, kötött keztyűk és harisnyák.

Elegáns színházi fejkötők, selyem Challak, szép tüllgallérok és minden itten fel nem sorolt czikkek, a karácsony alkalmából mérsékelten leszállított árban lesznek a közönség rendelkezésére bocsátva.

Kiváló tisztelettel:

AJTAY GYULA ÉS TÁRSA

Nagyvárad Bémer-tér, a Pannonia-szálloda mellett.

Fábry Testvérek

divatáru üzletében

Fő-utca, (Moskovits-palota)

az eladás mélyen leszállított árak mellett, készpénz fizetéssel megkezdődött.

Nagy választék:

férfi, női divatáru tárgyakban, továbbá a legfinomabb kalapok, czipők, fehérneműek, ingek, gallérok, nyak-
kendők, különböző ajándék tárgyak

igazi alkalmi vétele. 1419

Belépési felhívás!

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet“

1906. január 1-én nyitja meg

11-ik évtársulatát.

A szövetkezet kizárólag azon czélnak szolgál, hogy kötelező heti befizetések által, apró tőkék gyűjtésével fejlessze s ápolja a takarékosági szellemet, lehetővé teszi, hogy kisebb összegek is gyümölcsöző tőkévé nőhessenek s így mindazoknak, kik keresetüknek csak kis részét tudják félretenni, szövetkezetünk valóságos gyűjtőpénztára.

A kötelező heti befizetés minden jegyzet üzletrész után 20 fillér, mely 3 évig vagyis 156 héten át fizetendő, mely idő lejártá után az összegyűjtött tőke osztalékkal együtt kiadatik.

Tagok felvétele s az új törzsbetét könyvecskének kiadása mai naptól kezdve d. e. 9-12-ig, d. u. 3-5 óráig a szövetkezet hivatalos helyiségében (Kossuth Lajos-utca sz.) eszközöltetik Nagyvárad, 1905. nov. 6.

Az igazgatóság.

A 11-ik évtársulat befizetési napjai:

Szerdán délután . . . 3-5-ig,
Pénteken . . . 3-5-ig.

Felhívás

a Filléres Takaré- és Segélyszövetkezet

1906 január 1-én új évtársulatot nyit. Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenként kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi.

A szövetkezet czélja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebb összegű hetenként ismétlődő betétek által a vagyongyűjtést lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamattal mellett kölcsönöket kaphassanak.

A beiratások a Leszámitoló és Jelzálogbank helyiségében (Bémer-tér, Lévai-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesítendőek.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postatakarékpénztár útján portómentesen teljesíthetik.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

1407.

»FILLÉRES«

TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET.

A közelgő ünnepekre

ajánlom a következő

asztali boraimat

f. adózottan 10—25 L. fonott üvegekben (demyon)

1. n.-várad új bor literje 28 és fél kr.
2. 1904. » ó bor » 31 és fél kr.
3. 1904. » ó vörös bor » 45 és fél kr.

Ugyan e borokat 50—100 literes hordókban, fogy. adó nélkül — házhoz szállítom vagy vasuti állomásra adom 18—21—35 frt. Hl. árban.

1900-as menesi finom ó fajborok, melyek gyógyborokul is alkalmasak; — 7 tized L-es palaczkban az ismert árakban.

Molnár Lajos,

szőlőbirtokos, Schlauch-tér 18. 1420.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással egytényként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképző-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett
ivlámpák

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmeny. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvételnek a villamos műnél.